FiCom

Tietoliikenteen ja
tietotekniikan
keskusliitto, FiCom ry

Lausunto
3.5.2016
ML

Liikenne- ja viestintävaliokunta
Asia: Asiantuntijakuuleminen HE 67/2016 vp

FiComin lausunto laiksi tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta

Liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt FiCom ry:ltä (FiCom) lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tietoyhteiskuntakaaren muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä eräitä tuoteryhmiä koskevista ilmoitetuista laitoksista annetun lain muuttamisesta. FiCom kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi asiassa ja esittää kunnioittaen seuraavaa:

FiComin keskeiset viestit:

- **FiCom on huolissaan siitä, että valvontaviranomainen on näin keskeisesti mukana lainvalmistelussa, jossa lisätään heidän toimivaltuuksiaan.**
- **FiCom kannattaa tietoyhteiskuntakaaren 108 §:ään esitettyjä muutoksia.**
- **Verkkoneutraliteettia koskevat linjaukset ovat kannatettavia. Asetuksen ja BERECin suuntaviivojen kansallisilla tulkinnoilla ja soveltamiskäytännöillä tulee varmistaa, että käyttäjille voidaan jatkossakin tarjota Suomessa laadukkaita ja heidän käyttötarkoituksiinsa sopivia viestintäpalveluita.**
- **FiCom vastustaa esitettyjä 135 §:n ja 315 §:n muutoksia, koska niissä tai niitä koskevissa perusteluissa ei ole pystytty osoittamaan lisäsääntelyn tarvetta.**
- **FiCom ehdottaa lain 304 §:n 1 momentin kohdan 6 poistamista.**
- **Välitystietojen käsittelyyn ehdotetun muutoksen (136 §) tavoitteena on tukea uusien palveluiden ja liiketoimintamallien kehittymistä, mitä voidaan pitää kannatettavana.**

Viestintäviraston rooli

Esityksen mukaan se on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Viestintäviraston kanssa. FiCom on kiinnittänyt huomiota siihen, että valvontaviranomainen osallistuu varsinaiseen lainvalmisteluun näin keskeisesti ja pystyy suoraan vaikuttamaan lain sisältöön omien intressiensä mukaisesti. Tämä näkyy siinä, että sääntelyä ja valvontaviranomaisen valtuuksia lisätään heidän toiveidensa mukaisesti huomioimatta teleyritysten näkemyksiä.

Esityksessä esitetään jälleen uusia määräyksenantovaltuuksia Viestintävirastolle. Kehitystä, jossa yhä suurempi osuus sääntelystä ja velvoitteiden asettamisesta siirtyy lain noudattamista valvovalle viranomaiselle, voidaan pitää huolestuttavana. Erityisen arveluttavaa on, että kyseinen viranomainen on ollut valmistelemassa tämän mahdollistavaa sääntelyä.

Viestintäviraston määräyksenantovaltuuksista säädettäessä tulisi määritellä erittäin tarkkarajaisesti, mistä asioista määräyksiä voi antaa ja minkälaisia taloudellisia ja hallinnollisia rasitteita teleyrityksille voidaan

määräyksillä luoda. Lisäksi delegointisäännökseen tai ainakin sen perusteluihin tulisi Viestintävirastolle asettaa velvoite tarkasti arvioida suunnitellun määräyksen taloudelliset ja toiminnalliset vaikutukset teleyrityksille ja verrata niitä määräyksellä saavutettaviin realistisesti arvioituihin hyötyihin.

Lisäksi delegointisäännöksessä Viestintävirastolle tulisi asettaa selvitysvelvollisuus eduskunnalle tai liikenne- ja viestintäministeriölle määräyksen vaikutuksista ja valvottaville mahdollisuus antaa lausunto tästä selvityksestä. Tällaista seurantamekanismia ei tällä hetkellä ole, mitä voidaan pitää selkeänä puutteena.

Edelleen Viestintävirastolle tulisi asettaa velvoite arvioida muita, kevyempiä vaihtoehtoja kuin määräyksen antaminen. Sääntelyn asettamisprosessiin tulisi myös sisältyä vaikutusanalyysi. Analyysissä tulisi arvioida sääntelyn vaikutukset esimerkiksi kilpailutilanteeseen ja markkinamekanismin toimintaan.

108 § Viestintäpalvelusopimus

FiCom kannattaa Euroopan unionin asetuksen säännösten kanssa päällekkäisten tietoyhteiskuntakaaren säännösten kumoamista.

110 § Verkkoneutraliteetti

FiCom kannattaa Euroopan unionin asetuksen säännösten kanssa päällekkäisten tietoyhteiskuntakaaren säännösten kumoamista.

Suomessa käyttäjän mahdollisuuksia käyttää internetyhteyspalvelua, eri palveluja ja sovelluksia ei estetä tai rajoiteta eli meillä verkon neutraliteetti on toteutunut. Tämän toimivan ja läpinäkyvän käytännön muuttamiselle ei ole tarvetta ja perusteita. Euroopan unionin asetuksen ja BERECin suuntaviivojen kansallisilla tulkinnoilla ja soveltamiskäytännöillä tulee varmistaa, että käyttäjille voidaan jatkossakin tarjota Suomessa laadukkaita ja heidän käyttötarkoituksiinsa sopivia viestintäpalveluita. Sopimusvapauden kaventaminen tarpeettoman tiukoilla tulkinnoilla tai valvontakäytännöillä voi johtaa käyttäjille tarjolla olevien viestintäpalveluiden valinnanvapauden kaventumiseen ja laadun heikkenemiseen.

135 § Oikeus rajoittaa liittymän käyttöä muun kuin viestintäpalvelun vastaanottamiseen

FiComin näkemyksen mukaan esitetyt perustelut eivät osoita lisäsääntelyn tarvetta. Teleyritykset ovat omatoimisesti, välittömästi ja tehokkaasti yhteistyössä Teleforum ry:n kanssa reagoineet viime syksynä ilmenneeseen yhden toimijan aiheuttamaan ongelmaan. Toimiala on itsesääntelyn ja tietoyhteiskuntakaaren 303.6 §:n mukaisesti muuttanut yhtenäisiä pelisääntöjä ja käytäntöjä vastaamaan teknistä ja toiminnallista kehitystä. Ongelmia ei ole tämän jälkeen juuri esiintynyt.

FiCom esittää, että Viestintäviraston 135 §:n 2 momenttia koskeva määräyksenantovaltuus kumotaan tarpeettomana tai toissijaisesti esitetystä muutoksesta luovutaan.

136 § Viestin ja välitystietojen luottamuksellisuus

Välitystietojen käsittelyyn ehdotetun muutoksen tavoitteena on tukea uusien palveluiden ja liiketoimintamallien kehittymistä. FiCom pitää tavoitteen mukaista lähestymistapaa sääntelyyn

kannatettavana, vaikka esitys ei näyttäisi tuovan teleoperaattoreille juurikaan uusia mahdollisuuksia välitystietojen käyttöön.

Suomessa voitaisiin vielä laajemmin tutkia mahdollisuuksia ottaa käyttöön muita vastaavan kaltaisia kokeilulakeja, joilla pyrittäisiin edistämään ns. datatalouden kehittymistä. Lainsäädännöllä ei kuitenkaan tule missään tilanteessa velvoittaa yrityksiä luovuttamaan heillä olevaa dataa. Uutta liiketoimintaa voi syntyä ainoastaan kaupallisesti sopimalla.

Lainsäädännössä ja palveluita käytännössä toteutettaessa on aina tärkeää varmistaa luottamuksellisen viestinnän ja yksityisyyden suojan toteutuminen riittävällä tavalla. Sääntely ei kuitenkaan saisi johtaa esityksessäkin (s. 20) kuvattuun tilanteeseen, jossa liiketoiminnan on katsottu olevan lainvastaista, vaikka todellista vaaraa viestinnän luottamuksellisuudelle tai yksityisyyden suojalle ei olisikaan aiheutunut. Esimerkiksi anonymisoidun tiedon käyttö tulisi lähtökohtaisesti olla yksiselitteisesti sallittua. Kun tieto on riittävällä tavalla anonymisoitu, ei kenenkään luottamuksellisen viestinnän tai yksityisyyden suoja voi käytännössä vaarantua.

315 § Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus ja 304 § 1 momentin 6) kohta

Kuten esityksen perusteluista (s. 37) ilmenee, yritykset yhdenmukaisesti vastustivat esitystä perustelluista syistä. Tässä korostuu Viestintäviraston rooli esityksen toisena valmistelijana.

FiComin näkemyksen mukaan esitetyt perustelut eivät osoita lisäsääntelyn tarvetta. Viestintävirastolla on jo säännöksen 1 momentin nojalla yleinen tiedonsaantioikeus. Tietopyyntöjen ennakoitavuus on kannatettavaa ja jopa suotavaa teleyrityksen kannalta, mutta siihen tuskin tarvitaan määräystä. Viestintävirasto voinee suunnitella toimintaansa sekä tiedottaa ajankohdista ja periaatteista teleyrityksille ilman määräyksenantovaltuutusta.

Toisaalta viranomaisen oman tiedonkeruujärjestelmän muutoksen tai julkaisutehtävän vuoksi teleyrityksiä ei tule velvoittaa rakentamaan ja muokkaamaan järjestelmiään ja toimittamaan viranomaiselle sellaista tietoa, jota ei ole saatavilla tai jota yritykset eivät itse tarvitse.

FiCom katsoo, että palveluiden saatavuudesta ja hinnoista tiedottaminen on ensisijaisesti teleyritysten itsensä tehtävä osana jatkuvaa myynti- ja markkinointitoimintaa. Viestintäviraston keräämä tieto palveluiden saatavuudesta ja hinnoista ei voi olla koskaan täysin ajantasaista ja Viestintäviraston julkaisemana epätäsmällinen tieto palveluiden saatavuudesta ja hinnoista voi siten olla harhaanjohtavaa ja aiheuttaa vahinkoa sekä palvelujen käyttäjille että teleyrityksille.

FiCom ehdottaa laista poistettavaksi 304 §:n kohta 6) kerätä tietoa ja tiedottaa verkkopalvelujen ja viestintäpalvelujen saatavuudesta, laadusta ja hinnoista.

FiCom esittää ensisijaisesti 315 §:n 6 momentista luopumista tai toissijaisesti säännöksen muuttamista seuraavasti:

315 § Viranomaisten yleinen tiedonsaantioikeus

Tiedot on luovutettava viipymättä, ~~viranomaisen pyytämässä muodossa~~ *siinä muodossa, kun ne ovat saatavilla* ja maksutta.

Viestintävirasto voi antaa tarkempia määräyksiä velvollisuudesta säännöllisesti kerätä ja luovuttaa tietoja, tietojen ~~digitaalisesta muodosta ja~~ toimittamisesta Viestintävirastoon. Määräykset voivat koskea tietoja, jotka ovat *saatavilla* ~~tarpeellisia~~ ja *välttämättömiä*:

1) 16 §:ssä tarkoitettujen verkkotoimiluvan ehtojen valvomiseksi,

2) 51-79 §:ssä tarkoitetun markkina-analyysin ja huomattavan markkinavoiman päätöksen valmistelemiseksi tai päätöksessä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi, *taikka*

3) 85 §:ssä tarkoitetun yleispalveluyrityksen nimeämistä koskevan päätöksen valmistelemiseksi tai päätöksessä asetettujen velvoitteiden valvomiseksi ~~taikka~~.

~~4) 304 §:n 6-kohdassa tarkoitetun tiedon keräämistä ja tiedottamista koskevan tehtävän hoitamiseksi.~~

Muilta osin FiComilla ei ole esitykseen lausuttavaa.

Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto, FiCom ry

Marko Lahtinen
lakiasiat